

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Práva zvlášť zranitelné oběti - právo na zesílenou ochranu před druhotnou újmou

Kdo je dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů) (dále také jako „ZoOTČ“) považován za zvlášť zranitelnou oběť a jaká jsou zvlášť zranitelným obětím přiznána práva, bylo podrobně hovořeno v předchozím článku zvaném „Práva zvlášť zranitelné oběti - právo na poskytnutí bezplatné odborné pomoci“[1] Tématem toho článku je další z práv zvlášť zranitelných obětí, a to právo na zesílenou ochranu před druhotnou újmou.[2]

Druhotná újma, jinak označována jako druhotné zraňování či častěji jako sekundární viktimizace je pojem užívaný v [kriminologii](#), kriminalistické [psychologii](#), soudnictví či [mediálních studiích](#). Druhotná újma je stav, během něhož se zvlášť zranitelná oběť trestného činu stává v podstatě obětí znovu. Druhotná újma může mít následky jak psychické, tak i materiální a často má výrazně fatálnější následky pro zvlášť zranitelnou oběť než-li primární újma.[3]

Sekundárně viktimizována může být zvlášť zranitelná oběť dokonce vlastní rodinou, blízkým okolím (rodina či blízcí částečně přenášejí vinu za spáchaný trestný čin na samotnou oběť: „*kdybys nebyla tak spoře oblečená*“, „*kdyby ses chovala vhodněji, nevyzývavě*“, „*kdybys mu neoponovala*“, „*kdybys ten večer nepila alkohol*“....) či v rámci probíhajícího trestního řízení.

My se v tomto článku blíže zaměříme na vznik druhotné újmy v rámci samotného trestního řízení.

Vzniku druhotné újmy je možné předcházet, resp. pokusit se jí předejít, dodržáním dalších práv zvlášť zranitelné oběti, mezi které zejména patří:

- zabránění kontaktu s pachatelem,
- výslech osobou stejného nebo opačného pohlaví,
- tlumočnicka stejného nebo opačného pohlaví,
- provádění výslechu obzvláště citlivě,
- provádění výslechu vyškolenou osobou v přípravném řízení,
- omezení opakování výslechu a v případě opakování pak výslech stejnou osobou a
- zabránění bezprostředního vizuálního kontaktu s pachatelem.

K sekundární viktimizaci může docházet v průběhu celého trestního řízení, a to ze strany orgánů činných v trestním řízení (policie ČR, státního zastupitelství, soudu). Není nikterak neobvyklým, že jsou orgány činnými v trestním řízení (nejčastěji policejním orgánem) zvlášť zranitelným obětím kladeny necitlivě dotazy, jsou pronášeny nevhodné poznámky, vyjadřována nedůvěra, dochází k zlehčování toho, co se oběti stalo či dokonce je oběť nařčena z toho, že si vše vymyslela.

Aby se maximálně eliminoval vznik druhotné újmy, tak by měla výslech zvlášť zranitelné oběti v přípravném řízení provést osoba speciálně vyškolená[4] tak, aby byl výslech veden obzvláště citlivým způsobem[5] se zohledněním konkrétních okolností případu jako je druh, povaha a závažnost spáchaného trestného činu, s ohledem na věk a pohlaví oběti, na vztah oběti k pachateli apod. Dotazy směřující do intimní oblasti zvlášť zranitelné oběti by měly být kladeny značně šetrně a pouze v nezbytné míře.

K výslechu zvláště zranitelné oběti by taktéž mělo dojít tzv. na kamerový záznam ve speciální výslechové místnosti[6], aby nevyvstala potřeba zvláště zranitelnou oběť opakovaně podrobovat dalším výslechům. Cílem je taktéž snaha, aby zvláště zranitelná oběť byla vyslechnuta v komfortnějším a přívětivějším prostředí než-li jsou kanceláře policejních služeben, což má vést ke zmírnění stresu zvláště zranitelné oběti. Výslech by měl být veden co možná nejpodrobněji, aby nemusel být později (například v dalších fázích trestního řízení) opakován. Pokud však i přes výše uvedená opatření vyvstane potřeba zvláště zranitelnou oběť vyslechnout opětovně či provést její doplňující výslech, tak tento úkon by měla provádět v rámci téhož orgánu činného v trestním řízení osoba, která již prováděla prvotní výslech oběti[7], nebrání-li tomu důležité důvody[8].

Zvláště zranitelná oběť má právo volby, zda chce být vyslechnuta osobou stejného či opačného pohlaví[9], tedy zjednodušeně řečeno, jakému pohlaví bude oběti příjemnější se svěřovat. Roli ve výběru pohlaví bude samozřejmě hrát mimo dalšího druh a povaha spáchaného trestného činu, osoba pachatele a mnohdy také věk samotné oběti. Opět platí, že orgán činný v trestním řízení má za povinnost oběti v její žádosti vyhovět, nebrání-li tomu důležité důvody. To stejné platí i pro osobu tlumočnicka (pokud je jej v řízení potřeba), kdy zvláště zranitelná oběť má opět právo výběru pohlaví[10], nebrání-li tomu důležité důvody.

Zvláště zranitelná oběť má taktéž právo v jakémkoliv stádiu trestního řízení (a to i před samotným zahájením trestního řízení) žádat, aby nedošlo k přímému kontaktu s osobou pachatele[11], a to při úkonech, jichž je účastna i zvláště zranitelná oběť. Důvodem však není „pouze“ předcházení vzniku druhotné újmy u oběti, ale taktéž je nutno zabránit možnému zastrašování oběti ze strany pachatele či možné pomsty ze strany pachatele trestného činu. Orgány činné v trestním řízení mají povinnost žádosti zvláště zranitelné oběti vyhovět v případě, že to nevyklučuje povaha prováděného úkonu. Pokud naopak povaha prováděného úkonu trestního řízení vyžaduje přímý kontakt zvláště zranitelné oběti s pachatelem, jsou orgány činné v trestním řízení, dle dikce zákona povinny eliminovat na minimum délku přímého kontaktu zvláště zranitelné oběti s pachatelem, a to pouze na nezbytně nutnou dobu, tj. na dobu provedení předmětného úkonu. Před započatím úkonu a po jeho ukončení jsou orgány činné v trestním řízení povinny zajistit vše tak, aby se zvláště zranitelná oběť nepotkala s pachatelem, například na policejní služebně či na chodbě budovy soudu.

Za přímý kontakt zvláště zranitelné oběti a pachatele nelze považovat kontakt za využití audiovizuální techniky. Audiovizuálního přenosu výpovědi zvláště zranitelné oběti je hojně využíváno v trestním řízení probíhajícím před soudem. Zvláště zranitelná oběť je umístěna do speciálně vyčleněné místnosti v budově soudu, samozřejmě s dostatečným časovým předstihem tak, aby nedošlo například na chodbě soudu k přímému kontaktu pachatele s obětí, když následně je výpověď zvláště zranitelné oběti přenášena do jednací síně, ve které se nachází pachatel.

Za přímý kontakt zvláště zranitelné oběti a pachatele taktéž není považována rekognice pachatele v případě, že je užito jednosměrné zrcadlo, které neumožňuje vzájemné pozorování.

Mnohdy je taktéž potřeba zabránit i vizuálnímu kontaktu zvláště zranitelné oběti s pachatelem[12]. Nejčastěji se jedná o případy výslechu oběti v rámci probíhajícího řízení před soudem, kdy hrozí, že pokud by oběť jen spatřila pachatele, nebyla by schopna podrobně vypovědět o spáchaném trestném činu na její osobě, resp. opětovný pohled na pachatele by pro oběť byl natolik traumatizující, že by nebyla schopna vypovídat vůbec. Často také dochází k úplnému psychickému zhroucení oběti, kdy je nutný akutní zásah zdravotnické služby. Pro tyto případy zákon o obětech trestných činů připisuje zvláště zranitelným obětem právo žádat, aby bylo zabráněno bezprostřednímu vizuálnímu kontaktu s pachatelem. Tomuto právu je vyhověno v případě, že tomu nebrání závažné důvody, a to nejčastěji za využití audiovizuální techniky tak, aby oběť ani prostřednictvím tohoto video přenosu pachatele

nezahlédla, případně prostřednictvím telefonní konference.

Mgr. Denisa Kartusová,
advokát

[Advokátní kancelář Kartusová Legal](#)

Vodičkova 791/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777228557
e-mail: kartusova@kartusovalegal.cz

[1] K dispozici >>> [hde](#).

[2] Zákonnou úpravu nalezneme v ustanovení § 17 až 22 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[3] Primární újma, neboli taktéž primární viktimizace vzniká v příčinné souvislosti s konkrétně spáchaným trestným činem, například způsobením škody na majetku, zraněním oběti.

[4] Zákonná úprava je uvedena v § 20 odst. 2 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[5] Zákonná úprava je uvedena v § 20 odst. 1 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[6] Více informací o speciálních výslechových místnostech se můžete dočíst >>> [zde](#).

[7] Zákonná úprava je uvedena v § 20 odst. 3 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[8] Důležitým důvodem může například být, že výslech není možné déle odkládat, avšak příslušná osoba není u orgánu činného v trestním řízení dostupná.

[9] Zákonná úprava je uvedena v § 19 odst. 1 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[10] Zákonná úprava je uvedena v § 19 odst. 2 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[11] Zákonná úprava je uvedena v § 17 odst. 2 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

[12] Zákonná úprava je uvedena v § 20 odst. 4 zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů o změně některých zákonů.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)